

ENSV SARK-i Banditismivastase Võitluse Osakonna eriteade
13. veebruar 1946. a.

10. veebruaril 1946 võtsid SARK-i Võrumaa osakonna töötajad Võrust Rõuge valda viiva tee 4. kilomeetril kinni Võru Keskkooli vanemate klasside õpilased, kes püüdsid telegraafipostidele kleepida nõukogudevastaseid lendlehti:

- 1) Yeski Heino Voldemari p. sünd. 1928. a. 9. kl. õpilane
  - 2) Kaska Valev Jaani p. sünd. 1929. a. 10. kl. õpilane
  - 3) Tammemägi Hans Rudolfi p. sünd. 1929. a. 9. kl. õpilane
- Läbiotsimisel võeti kinnivõetuil ära 259 nõukogudevastase sisuga lendlehte, sh. Nõukogudevastase ajalehe Ugandi eksemplar.
ENSV Siseasjade rahvakomissar kindralmajor A. Reserv
ERA F R-LN5 s127. 1106-109

Ugandi

Võru koolipoiste põrandaalune leht aastast 1945

Nr 51

28. märts 2005

XI aastakäik

TÄNANE LEHT: VALEV KASKA ✉ RAVILA 7, VILJANDI 71008 ☎ 433 5617

Oh aegu ammuseid

Meie poliit -ja vaimne eliit ei ole tänaseni lahti saanud mõisatalli sündroomist, härra käe suudlemisest ja kintsu kaapamisest. Hala mis on tõusnud presidendi Moskvasse Võiduparaadile mitteminekust ületab igasuguse mõistuse piiri. Ainsad mõisatallivabad on isamaaliitlased kes selgelt ja üheselt mõistsid hukka Moskvamineku, vabana süümetaagast oma eelnevatest tegudest

Mõelge, kui Saksamaal oleks riigitüüri juures inimesed kes tunnistavad ennast Hitleriaegse Saksamaa õigusjärglasteks, peaksid aus natsisümboolikat, austaksid kõiki natsipartei tegelasi, partei tegutseks edasi, et Berliini koguneksid kogu Euroopa juhid tähistama sõja lõpu juubelit, kus natsilippude all marsivad samade nimedega väeosad. Külalised seisaksid Hitleri mausoleumi tribüünil ja tornide otsas säraksid haakristid?

Aga Moskvast? Samade lippude all, mille all marsivad nüüd üle Punase väljaku sõdurid, vaadati Visla vasakult kaldalt pealt, appi minemata sakslaste vastu ülestõusnud Poola rahvale. Samade lippude all tappis Eesti Korpus Avinurme kirikus haavatud eestlasi, algatas vennatapusõja Avinurme ja Porkuni lahinguterga, lõmastas tankiruumikute all haavatute voori koos elavate hobustega, rebis maha Pika Hermani tornist sini-must-valge, heisates asemele verise punalipu, jäadvustamaks sellega edasist kaasmaalaste tapmist, vangistust ja Siberisse küüditamist. Eesti rahva ja tema elulaadi, kultuuri ja teaduse hävitamist ja rahva vaimse ja füüsilise hävitamise algust.

Saksamaa on nii vaimselt kui füüsiliselt andeks palunud ja hüvitanud, kuipalju võimalik, oma teistele rahvastele tekitatud kuriteod ja kahjud.

Aga Vanemaa? Jätkuvalt tuleb Moskvast räiget laimu meie riigi ja rahva kohta, mainimata kasvõi poole sõnagagi teostatud genotsiidi meie rahva kallal. Esimeseks sammuks, ilma igasuguste muude lisanditeta, oleks Venemaa poolt tagastada meie

presidendi ametiraha, rääkimata Ülikooli varadest ja muust. See oleks esmane tunnus et Venemaa tunnistab Eesti iseseisvust ja suhtleb meiega kui võrdväärse suveräänse riigiga ja alles sellelt pinnalt saaks edasi rääkida piirileppest ja muust. Tagastamata presidendi ametiraha on esimene Venemaa poolne tunnistus sellest et ta ei pea meid võrdväärseks ja õiguslikuks riigiks.

See ei ole ainult meie eestlaste probleem, see on Baltikumi rahvaste probleem, see on Poola 15 000 süütu sõduri tapmine, see on 1956. aasta Ungari ülestõusu mahasurumisel tuhandete inimeste tapmine, see on Tsehhi teistkordne okupeerimine venelaste poolt 1968 ja sealse seadusliku valitsuse kukutamine.

Venemaa peab enne muutuma demokraatlikuks, teisi riike ja rahvaid austavaks riigiks, ja alles siis võib temaga suhelda rahvusvaheliste normide alusel. Antud hetkel on suhtlemine Venemaaga samane kui Saksamaal oleksid jätkuvalt võimul Gestaapo järglased.

Vähe sellest et Putin deklareeris et on hukka mõistnud stalinlikud repressioonid ja nüüd on uus Vene riik.

Esiteks praegune Venemaa tahab taandada kogu süü ja kurjuse stalinismile, justkui ülejäänud oleks kõik hea ja õigusjärgne. Kogu Vene riiklik ajastu alates Leniniga 1917 ja lõpetades Gorbatsovi-Jeltsiniga 1991 on olnud kuritegelik inimvihkjalik reziim, mis jätkub nüüd Putini terrorireziimi taastamisega. Ei saa unustada Tsetseeniat, ei saa unustada palgamõrvu, ei saa vaikides pealt vaadata venelaste sekkumist Gruusia, Ukraina, Kõrgõstani vabaduspüüetesse, meie hõimurahva marilaste genotsiidi.

Teiseks ei ole meie asi, mida tegi reziim vene rahvale, palju kannatas vene rahvas. See on Vene riigi ja rahva oma sisemine asi, mille peab lahendama vene rahvas ise, segamata sellesse teisi vene riigi, seega vene rahva enda poolt endale tekitatud kannatusi. Võrrelda meie kannatusi vene

rahva kannatustega on oma kuritegeliku süü endalt veeretamine.

Kolmandaks ei tohi me hetkekski unustada et Vene riik, olgu seal võimul punased, sinised, valged või mistahes värvi, on Moskva tsentraalse riigi loomisest alates agressiivne teisi rahvaid ja maid anastav riik olnud. On vallutatud ja kohalikud rahvad praktiliselt hävitatud Volgast kuni Vaikse ookeanini.

Iga sõna, iga liigutus, mis Moskva poolt tuleb või tuli, on kinnituseks sellele et doktriin "aken Euroopasse" on käibel tänaseni.

Jätke hämmamine, "suurest rahvusvahelisest globaalpoliitikast" mis ei lubavat meil Moskva ees selga sirgu ajada, lugupetud poliitikud. Uskuge, isegi Siberi vangilaagris on parem olla puhta südametunnistusega, kui see on meie saatuseks, olenemata presidendi Moskva sõidust või piirileppest ja setude mahamüümisest.

Metsavenna palve

Saadan Sulle Ugandis avaldamiseks kaks ajaloodokumenti mida olen jahtinud kümme aastat! Ma ei ole küll kindel, et Sa saad nad kätte.

Kunagi seltsimeeste ajal, olid need määrused – seadused olemas igas külanõukogus, nüüd aga härradeks saanud häbenevad neid nii, et mitte üheski arhiivis ei teata nende olemasolust mitte midagi!

Esimene neist on ENSV RN ja EKP KK Määrus Nr.790 04.sept.1945.a., mille alusel rööviti paljaks ja võeti ära tuhanded Eesti talud, pered aeti oma kodust välja, 25.03.1949.a. küüditati!

Teine on Eesti Kirjanike Liidu auliikme August Jakobsoni surematu teos, mis räägib ise enda eest!

See surematu teos tabas mind ennast valusalt, et 22. veebruar 1968.a. löödi mind ENSVst minema. Alles augustis 1981.a. sain õiguse tulla tagasi oma kodukohta!

Minu sooviks on, et Ugandi avaldaks nende mõlema dokumendi täieliku teksti muutmata – kärpimata ühes minu selgitustega!

Alfred Käärman Metsavend 1944 - 1952

Hea võitluskaaslane Eesti iseseisvuse eest. Võitlesime ja võitleme ühist võitlust, et me sünnimaal saaks tõde ja õiglus kord kõikide eestlaste ühiseks aateks. Ugandi avaldab alljärgnevalt mõlemad dokumendid kärpeta ja muutmiseta.

II

546. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee

Määrus

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 14. detsembri 1944.a. määruse punkt 1 "a" ja "b" täiendamise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määravad >

1 Täiendada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 14. detsembri 1944 määruse p. 1" a" ja kinnitada see järgmises redaktsioonis > "läbi viima kõigi hoonete ja ehitiste, põllutöomasinate, kogu kariloomade ja vara arvelevõtmine ning võõrandamine majapidamistelt, mis kuulusid saksa kolonistidele ja koos saksa okupantidega ära jooksnud kodumaa-reetjatele, kui ka nendelt majapidamistelt, kus perekonnapea või mõni perekonnaliige on bandiit ning peab võitlust nõukogude võimu vastu ja perekond peab sidet ning abistab oma sugulasi nende kuritegevuses nõukogude võimu vastu."

2. Täiendada sama määruse p. "b" järgmiste sõnadega > "läbi viima osa maa, ehitiste, kariloomade, põllumajandussaaduste, kõigi hobuste ja põllutöomasinate võõrandamine majapidamistelt, kus perekonnaliikmed on bandiitide aktiivse-tekst abistajateks (varjavad neid, annavad neile ainelist abi jne.), jättes seesugustele majapidamistele 5-7 ha maad, ühe lehma, ühe sea, ühe lamba ja lihtsa põllumajandusliku inventari."

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu

Esimees A.Veimer

Eestimaa K(b)P Keskkomitee

Sekretär N.Karotamm

Tallinn, 4. septembril 1945. Nr. 790.

Ei kuulu ajakirjanduses avaldamisele

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

Seadlus

Eesti NSV-sse tagasipöördumise keelamisest isikutele, kes on karistatud eriti raskete riiklike kuritegude eest, samuti Eesti endiste kodanlike valitsuste liikmetele, kodanlike poliitiliste parteide ja natsionalistlike organisatsioonide, politsei ning riigiasutuste juhtivatele tegelastele ja eesti natsionalistlikust põrandaalusest tegevusest aktiivseile osavõtjale

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab

1 Keelata tagasipöördumine Eesti NSV-sse isikutel, keda on karistatud ja kes on karistuse ära kandnud tegevuse eest karistussalkades, salakuulamise, terroristlike ja diversiooniaktide ja banditismi eest, samuti Eesti endiste kodanlike valitsuste liikmetel, kodanlike poliitiliste parteide, natsionalistlike organisatsioonide, politsei ja riigiasutuste juhtivatel tegelastel ja eesti natsionalistlikust põrandaalusest tegevusest aktiivseil osavõtjail.

2 Määrata, et Eesti NSV-sse omavolilise tagasipöördumise eest karistatakse nimetatud isikuid rahvakohtu otsusega vabadusekaotusega 1 kuni 3 aastani ühes järgneva eemaldamisega vabariigi piirest.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
A.Jakobson

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
A.Kründel

Tallinn, 12. oktoobril 1957.

Sedapsi siis olid need asjad Hrustsovi “sula” kolmandal aastal ja “kuldsete” kuuekümnendate algul. Kallased, ansipid, savisaared, – sajad eesti mehed ja naised said oma karjäärihimus südametunnistuse müümisega tuule tiibadesse et jätkata korpusekomandöride järglastena timukatööd eesti rahva kallal. Jah, veretult, tappes ja aheldades ainult vaimu.

Üks varasem Ugandi küsis. Kas enne Venemaalt vabanduse palumist ei peaks vabandama eesti rahva ees meie oma asjamehed? Nagu imelik tundub et kohtupinki vinname 90ne aastasi, mida on muidugi ka vaja, kuid, kallased, ansipid, savisaared ja teised, kelle südametunnistusel lasub mitte vähem patte, kui mõnel Jakobsoni, Karotamme käsul rongilepanijal, on õigusorganite poolt persona non grataks tunnistatud.

Imestada pole siin midagi, kuldsetel kuuekümnendatel mängisid ju tänased tegijad ja õigusemõistjad ühises liivakastis, ja mine tea kes kelle liivalossi või mänguauto lõhkus, või muidu liivaga loopis. Ei ole ju hea kui neid “lapsepõlve” tegemisi keegi nüüd sulle ette hakkab heitma. Kehtib ju reegel “midagi pole unustatud”.

Ka meie ei saa unustada. Elame reegli “kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta”.

Alles möödus 56 aastat märtsiküüditamisest, suurimast venelaste poolt eesti rahva vastu ettevõetud hävitamisoperatsioonist.

Nagu nüüd on kindlaks tehtud, oli märtsiküüditamise ohvreid 32 536 inimest, kellest Siberisse suudeti saata 20 072 inimest ja 10 331 jäid lindpriiks, kellel õnnestus kõrvale hoiduda, mitte sattuda neil päevadel venelaste haardesse. Hiljem mõningad tabati ja vangistati, kuid oli ka neid keda hiljem siiski keegi ei puutund.

Tasub teada et kodeeritud operatsiooni “Priboi” käigus kolmest Balti riigist viidi 25. märtsil Siberisse kokku 94 779 inimest

Eestisse toodi selleks operatsiooniks lisaks kohalikele 1193 KGBlast ja 4350 sisevägede sõdurit. ENSV siseministeeriumi poolt võttis operatsioonist osa 1275 sõdurit ja ohvitseri ja 2834 nn rahvakaitsepataljonlast (hävituspataljonlast). Peale nende osales operatiivgruppide koosseisus 23 024 aktivisti-kommunisti. Tasub meenutada et seisuga 1. november 1948 oli Eestis 16 650 komparteilast, seega võtsid küüditamisest osa kõik Eesti komparteilased ja lisaks ka mitte komparteilasi.

Otseseid julgeoleku töötajaid osales 9652 sõdurit-ohvitseri - küüditatuid 20 072 ehk praktiliselt iga 2. küüditatu kohta üks julgeoleku töötaja ja kui siia lisada 23 024 eestlasest kommunisti-aktivisti, siis iga Siberisessaadetu kohta 1,5 saatjat. Ehk kui veel arvudega manipuleerida, siis kui oletame et tollal oli eestlasi üks miljon, siis iga 43. mas eestlane oli küüditaja.

Siberis suri 1934 vanurit, ehk 67% üle 60-aastastest. Lapsi ja alaealisi viidi Siberi 6607 ehk iga kolmas küüditatu oli mitte milleski süüdi olev alaealine-laps. Vanim küüditatu oli 95-aastane ja noorim kolmepäevane, kes pidas siiski vastu aasta ja üks kuu. Suri Siberis 26. aprillil 1950.a.

Teel Siberisse eselonides suri 51 imikut ja vanurit, kelle hauad on teadmata Venemaa avarustes, kui neid üldse maeti?

Hiiumaa küüditamise üldjuht oli Arnold Meri Nõukogude Liidu kangelane ja tollane ENSV komsomoli esimene sekretär. Tänavu on ta Putini külaline 9. mail Moskvast, seisaks võibolla kõrva Rüttiliga kui ta läheks ka Moskva, “Suure Lenini” mausoleumi ees ja kõlistab peolauas klaase koos meid mahamüünud riikide juhtidega.

Küüditamise tulemusena said meie kommunistid paljaks riisuda 7500 kodu, millega sisustati oma kortereid. 1949. aasta augustis autasustati “lahinguordenitega” küüditamisel silmapaistnud tsiviilisikuid, julgeoleku ja miilitsaohvitseri.

Märtsiküüditamine

Küüditamise üldjuht oli Nikolai Karotamm, eesti rahvale õnnetooja, nagu väidavad kommparteilased.

Ja lõpetuseks. Canterbury peapiiskopp Hewlett Johnson > Abinõud mida N. Liit rakendas Baltimaade fasistide vastu, olid õigustatud.

Need sõnad on öeldud peale 1949. aasta märtsiküüditamist.

Ma ei ole turist

Ja olen sellest tulenevalt migrant.

On ju äärmiselt raske olla Vene migrant, kui ma ei ole kunagi Venemaal elanud > nii kirjutab Viktoria Ladõnskaja MK Estonia ajakirjanik.

Nii siinsündinud kui otse Venemaalt siia asunud venelased püüavad tõestada et nad ei ole migrantid ja okupandid. Kes nad siis ikkagi on?

Haagi konventsiooni ja hilisemate täiendustega sinna juurde ei oskagi öelda kas venelane on okupant või rahvusvahelisi õigusi eirav mõrvar-terrorist—või lihtsalt kurjategija.

Okupatsioon ei kõrvalda riigivõimu lõplikult, vaid seiskab selle tegevuse ajutiselt. Okupeeriv riik peab tagama okupeeritud alal avaliku korra ning säilitama senised seadused – kui need pole vastuolus üldtunnustatud õiguse ja õigluse põhimõtetega. Riigiomand läheb okupeerija valdusse, ühiskondlike organisatsioonide ja eraomand on puutumatu. Okupatsiooniga kaasneda võiv teise riigi või selle osa vägivaldne liitmine on keelatud. Okupatsiooni varjamine kollaboratsioonismiga on õigusevastane.

Need on rahvusvaheliselt tunnustatud Haagi konventsiooni normid millele on ka venelane alla kirjutanud.

Mida tegi aga venelane kui ta 17. juunil 1940 ujutas Eesti üle oma sõjaväega?

21. juunil korraldati Tallinnas vene sõjaväe ja tankide toetusel käputäie kohalike kollaboratsioonistide ja Petserimaalt kohaletoodud lumpeni abil riigipööre, kus võimule pandi Moskva korraldusel J.Varese valitsus, kes korraldas Eestis kehtivaid seadusi eirates valimised ja selle tulemusel kokkutulnud ebaseaduslik Riigikogu esines Moskvast avaldusega liituda Venemaaga.

Hilisem 1945 jaanuaris Petserimaa ja Narvataguse liitmine Venemaa külge on samuti Haagi konventsiooni vastane.

Okupeeriva riigi poolt okupeeriva riigi vajaduseks tööstuse loomine okupeeritava territooriumile ja sellega massilise tööjõu

asustamine okupeeritava territooriumile on samuti konventsiooni vastane.

Kes siis olid need sajad tuhanded venelased kes valdavalt tulid omal tahtel okupeeritavasse riiki pudrumägede ja piimajõgede juurde? Väevõimuga küüditamise kombel ei toodud Eestisse ühtki venelast. Värbamise alusel siia tulek oli siiski vabatahtlik.

Võime julgelt väita et iga siiatulnud venelane on otsene okupant või okupantide käsilane. Viimase okupatsioonisõduri lahkumisega 1994 oleks pidanud lahkuma siit ka viimane tsiviilokupant koos oma siin asutatud pere ja lastega. Kahjuks seda ei nõudnud ka meie vastvalitud riigijuhid.

Ja nüüd?

Tatjana Rõbtsenko, Russki Telegraaf – Meile on Eestimaa ainus kodumaa. Tahan et minu lapsed jääksid venelasteks.

Ljudmilla Gosteva, filoloog – Eesti keelt ei saa õppida vägivaldselt. Ja venelased jäävad Eestisse, me ei kao kuhugi. Eestlased peavad vabatahtlikult vene keele ära õppima.

Vladimir Iljasevits, jurist – Ajalooliselt ja kultuuriliselt ei näe ma Eestit ja Venemaad eraldi.

Ja selle kõige taustal ütleb Viktoria Ladõnskaja - Niinimetatud migrantide hulka arvatakse ka Eesti vene noored, kes on sündinud siin. Tuleb välja et Eesti ei armastagi kõiki oma lapsi ema kombel ühtmoodi?

Aga miks ta peaks?

Kui see laps sülitab oma ema keele ja kommete peale?

Katrin Uba Uppsala Ülikoolit väidab > “eestlased pole lausa rassistid, vaid lihtsalt teiste kultuuride suhtes negatiivselt meelestatud”.

Mitte kultuuriline erinevus, nagu väidab Scott Abel Concordia Ülikoolist, vaid meie sallimatuse mõistmiseks tuleb tunda ajalugu ja elades koos venelastega tunda ja teada nende suhtumist meisse ja meie iseseisvusse.

Kui võõras, kes on sattunud sinu tuppa, hakkab sind halvustama ja sind välja pukseerima, siis paraku ei sünni sõprust.

Eestlane ei ole ega ole olnud vaenulik teiste rahvusgruppide vastu, kes austavad meie iseseisvust, keelt ja kultuuri.